

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNASŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok ... 4 koruny — hal.

Na pol roka ... 2 " — "

Na štvrt roka ... 1 " 20 "

Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.

Majiteľ a vydavateľ :

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.

sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Gróf Ferdinand Zichy.

Domnievame sa službu preukázať voličom kresťanskej ľudovej strany, keď im vodcov jejich vo vyobrazeniach predstavíme. Vodcovia títo znajú ľud, milujú ho, útroby svoje nezatvárajú pred jeho potrebami a spravodlivými žiadosťami. Sú oni praví priatelia ľudu kresťanského. Je to teda v záujme samého ľudu, aby vodcov a priateľov svojich poznal a vedel z krátkeho opísania a účinkovania jejich, kto a čo sú i presvedčil sa týmto, že ako v náboženskom tak aj v politickom ohľade kresťanskému ľudu úplne dôverovať náleží len v tej politickej strane, ktorá pozostáva z takých údov, akí tvoria kresťanskú ľudovú stranu.

Známo je, že v pohyboch novších časov značne premenily sa politické a spoločenské pomery aj v našej vlasti. Vektor liberalizmu šlahol z cudzozemska aj ku nám a slobodomyselnictvosť hrozilo vykoreniť city

náboženské v srdciach kresťanského ľudu. Ľud kresťanský mal mravne klesnúť, aby za tým aj hmotne tým blbšie upadol. Zúbožený a schudobnelý ľud je na všetko hotový. Z tej príčiny snažil sa liberalizmus ľud kresťanský zhubiť hmotne a mravne, aby ho ku svojim cieľom upotrebiť mohol.

Poľutovania hodný bol ľud kresťanský, že v tých najťažších časoch nemal žiadnych vodcov. Mal síce priateľov a mal aj otcov pečlivých vo vysokých a nižších kruhoch cirkevnej správy, ale títo sami na seba odkázaní a bez politického vplyvu, proti vzteklym návalom liberalizmu a otvoreného neznabožstva, nevládali značnejších úspechov vydobíť ku prospechu ľudu. Tým menej vládali ho obrániť proti nápadom, aké liberalizmus deň po deň v zákonodarsve proti ľudu kresťanskému vystrájal.

K lepšiemu porozumeniu okolností aké panovaly pod liberalizmom, obraciame pozornosť kresťanského ľudu na ten smutný

Gróf Ferdinand Zichy, tavernikus a zakladateľ ľudovej strany.

stav, v akom sa vtedy každý občan nachodil. Zákonov sme mali hŕbu. Tieto boly aj múdre a dľa najvyššej vedy fiškálskej složené, maly ale len tú jednu veľkú chybu, že ostávaly na papieri. Dľa týchto zákonov ohlasoval liberalizmus slobody pri každej príležitosti, v skutočnosti ale slobody občianske nikdy nemaly väčších nepriateľov, ako im boli liberáli. Nesmieme sa preto čudovať nad tým, že liberáli považovali ľud kresťanský ako otroka. Ľud im bol dobrý k tomu, aby pracoval a platil dane. Ľud im bol dobrý k tomu, aby pri voľbách za nich hlasoval. Ináč držali ľud kresťanský za nič a nedotklo sa ich to boľastne, keď videli, že ľud tento vo vlastnej domovine viacej vyžiť nemôže a prinútený je chytiť sa žobrácii palice, opustiť svoje rodisko a vyťahovať sa za široké more do Ameriky.

Čo liberáli dosiahli, to bola hmotná záhuba ľudu. Na miliardy sa dá ceniť ten majetok, o ktorý pospolitý ľud kresťanský pod liberálmi prišiel. Majetky, domy, chalupy, sessie a záhonky malých gazdov na verejných licitáciach a pri iných nutných odpredajoch vysekávali liberali ako mäso v jatke. Kto viacej dal, ten si mohol bárs čo kúpiť. Keď chybovali kupci, odpredali sa majetky za pol ceny, za štvrt ceny. Liberáli nemali srdca k tomu, aby boli zaplakali s horko nariekajúcimi za jejich majetkom. Nemali to za nič, že jedna alebo dve rodiny zpusťnú. A aj skutočne zpusťly nesčíselné rodiny pospolitého ľudu kresťanského. Kde liberál položil nohu, tam nerástlo viac zelenej trávy. Nevýslovná chudoba ľudu označuje panovanie a šafarenie liberálov.

Ako však liberáli pracovali ku hmotnej záhube ľudu kresťanského, tak ho hubili a kazili aj mravne. Hubili ho v školách a hubili ho aj vo verejnom živote. Najhlbšie však rany zavdali citom náboženským kresťanského ľudu, keď začali podkopávať oné základy, na ktorých spočívalo jeho večné blaho. Prepychou zvedení liberáli dali sa do viery kresťanskej, ktorá bola, je a bude vždy prameňom šťastia a blahoslavenstva štátov, národov a jednotlivých. Aby pri tomto pokuse bolí úspechu istejší, napadli najprv základ spoločnosti kresťanskej. Oborili sa na kresťanskú rodinu. V tom čase, ako liberáli vystúpili do verejnosti s jejich predlohami nešťastných cirkevno-politických zákonov nachodili sa na vrcholi jejich vlády.

Hovoria ale, že keď je núdza najväčšia, vtedy

je pomoc božia najbližšia. Aj ľudu kresťanskému dostalo sa pomoci a ochrany v jeho zúfalom stave. Povstal muž bezúhonne verný svojej vlasti, s telom i dušou oddaný Bohu; muž spravodlivý a bezzistný milovník a verný priateľ ľudu a muž tento je gróf *Ferdinand Zichy*, rytier zlateho rúna, hlavný tavernik, skutočný, vnútorný, tajomný radca, kráľovský komorník a člen domu veľmožov. Tento muž odhodlal sa ku tej chvalitebnej úlohe, že ku sláve božej, ku ochrane starých práv cirkve, ku pozdvihnutiu pohaneného a potupeného náboženstva kresťansko-katolíckeho, ku zahájeniu práv pospolitého ľudu vynaloží svojho ducha, svoje schopnosti, celý vplyv svojho stavu a všetko, čím ho len Boh na tomto svete požehnal.

Gróf Ferdinand Zichy starší narodil sa dňa 16. novembra roku 1829. v Prešporku. Štúdia svoje odboval v Budapešti a na universite viedenskej. Od svojej mladosti mnoho pracoval cieľom pozdvihnutia krajinského hospodárstva. Roku 1861. trpel prenasledovanie zo stránky nemeckej vlády pre neohrozené a smelé vystupovanie jeho za obranu práv a slobody vlasti. V tomže roku vyvolený bol za podžupana stolice stolnobelohradskej. Po vyrovnaní roku 1867. zastupoval ako ablegát volebný okres Rácalmás. Roku 1875. poznove vyvolený bol za ablegáta v Stolnobelohrade. Keď sa stránka Deákova spojila s Kolomanom Tiszom, gróf Ferdinand Zichy s katolíckym výtečníkom Sennyeim zastával na sneme a v politike záujmy kresťanstva. V tomto smere účinkoval roku 1884. s grófom Jánom Czirákom proti zákonnej predlohe o manželstve medzi kresťanmi a židmi, ktorá vtedy v dome veľmožov prepadla. Ako vtedajší ministerpredseda Koloman Tisza vystúpil so zákonnou predlohou o reforme snemovne veľmožov, gróf Ferdinand Zichy neohrozene bojoval za práva kresťanských veľmožov a tak ďaleko to dovedol, že zákonný návrh kresťanstvu aj v tejto otázke najvyš neprajnej vlády celkom bol zmenený. Veľké zásluhy grófa Ferdinanda Zichyho uznal i jeho veličenstvo kráľ a vymenoval ho za skutočného tajného radcu, ba povýšením jeho na rytierstvo zlateho rúna spravil ho účastným toho najzriedkavejšieho významenia. Gróf Ferdinand Zichy ako opravdový rytier kresťanský bojoval za práva cirkve katolíckej, za najsvätejšie poklady ľudu kresťanského

bojoval zmužile za vieru kresfiansko-katolícku v tých najťažších časoch, keď slobodomyselníci predostreli snemu predlohy cirkevno-politických zákonov. Vtedy on bol zmužilým vodcom opozície snemovne veľmožov a aby aj na vonku krom tohoto zákonodarného sboru za cirkev a vieru účinkovať mohol, založil ľudovú stranu, ako stranu politickú.

Celá krajina vie, aké obete donášal gróf Ferdinand Zichy cieľom upevnenia a rozširovania tejto kresfianskej a ľudovej strany. Nenie okolia v našej vlasti, kde by on ľud nebol poučoval a povzbudzoval v ľudových shromaždeniach. Na mnohých miestach robili liberáli veľké prekážky týmto shromaždeniam. Gróf Ferdinand Zichy sa však nedal odstrašiť a pokračoval vo svojom šľachetnom diele obrany cirkve a práv ľudu. A ľud porozumel slovám tohoto vodcu kresťanstva a shrňal sa okolo jeho zástavy. Ľud kresťanský v jeho najnižších triedach a bez rozdielu národnosti naučil sa myseľ a uvažovať, naučil sa poznávať svoje politické práva, bo ho ku všetkému tomuto poučala, ako ho proti prechmatom liberálov vždy bránila kresťanská ľudová strana, jejžto otcom, radcom a zmužilým vodcom je gróf Ferdinand Zichy.

Podávame teda na prvom mieste podobizeň tohoto veľkého vyznavača viery kresťansko-katolíckej, ktorého i sám miestodržiteľ Krista Pána rímsky pápež mimoriadne vyznačil; donášame tento obraz pravého otca a priateľa ľudu kresťanského tým cieľom, aby každý ľudák pri pohľade naň z povďačnosti vzdychnul si k Všemohúcemu, žeby predĺžil život tohoto neunaveného bojovníka svojho k blahonosnému účinkovaniu za Boha, kráľa a vlasť.

Čo chce socialdemokracia?

Ľudia už aj v tej najposlednejšej dedine vedia, že sú na svete aj socialdemokrati. Ženci keď prídu domov zo žatvy, murári, vandrovní tovaryši roznášajú chýry o socialdemokratoch po všetkých stranách. Tí ľudia, čo sa socialdemokratmi menujú, zo svojej stránky zakladajú si spolky, vydávajú noviny, vydržiavajú ľudové shromaždenia a hľadajú čím viacej ľudí ku sebe privábiť. To však ale najmenej ľudí tuší, že ak strašná duševná choroba je to pre ľud a ak hrozné nešťastie bude to pre pokolenie ľudské, jestli sa tí socialdemokrati rozmnožia.

Čo je to vlastne tá socialdemokracia? To chce byť

jedna politická a hospodárska stránka, ktorá chce každému odobrať jeho majetok, aby nikto nemal dajakú vlasť, lež všetko dohromady aby spravovali vodcovia stredišťa, ako kasnári a direktori. Ponevác však vodcovia socialdemokratov sú zväčša židia, hlavným cieľom socialdemokracie je, aby pokolenie ľudské dostalo sa do pazúrov tejto internacionálnej, totižto vo všetkých krajinách zorganizovanej bandy. Búria preto ľud proti kráľom, kňazom a pánom, aby ľudu kresťanskému rozkazovali: Mojžiš Mezőfi, Dezider Bokányi, Jakub Izrael a iní z národu vyvoleného.

V prostriedkoch jejich nenie sú preberační. Zákon, láska ku vlasti, nábožnosť, poctivosť, šľachetnosť, pracovitosť a sporivosť sú dľa jejich múdrosti veci, ktoré už dávno z módy vyšly. Najhlavnejšia vec im je boj a búrenie proti druhým triedam, šírenie závidia, podpaľovanie k nenávisti, aby vo všeobecnej trme-vrme zdrapili vedenie širokých vrstiev ľudu. Nasľubujú títo rytieri veľkej huby tých najrozličnejších vecí ľudu, hádam by mu ešte aj hviezdičky z oblohy poztáhali hubou, v skutočnosti ale vždy a všade hladajú len svoj vlastný osoh.

Socialdemokrati majú tú zvláštnosť, že tam, kde ich je málo, čušia ako hmyz pod chrastou. Akonáhle ich ale pribýva, dajú sa vystatovať, začínajú ľud štváť a balať, vyberajú hneď nové dane na ciele jejich strany a pustia sa do štrajku. Kde sú vo väčšine, tam sa už verejne chvastajú tým, že nemajú vlasť, že neveria v Boha, roboty a chleba pozbavia takých robotníkov, čo na jejich hnusné, ľud poburujúce noviny nepredplácajú, čo krvavú daň nedávajú tým socialdemokratickým pánom vodcom.

Od tých čias, čo sa socialdemokrati s Kristóffym spriatelili, sú ešte smelší a odvážlivejší. Nedávno sa už aj tým vyhrážali, že revolúciu spravia v Uhorsku. Terajšia vláda musí teda veľký pozor dávať na to, aby sa táto zkazonosná burina neujala v duchu a v srdciach ľudu, bo by ju dlho bolo treba pleť, kým sa zaslepeným oči otvoria.

Socialdemokrati chcjú zničiť všetky národy, pobúrať všetky krajiny. teda aj našu drahú vlasť a na rumoch, totiž zbúraninách jejich založiť jeden veľký, svetový, socialdemokratický štát, ktorý v úžitku majú mať židovskí vodcovia ľudu. Aby sa tohoto účelu dostihli, socialdemokratickí vodcovia zaslepujú ľud hlúpymi sľubami a pochrbte ľahkomyselných ľudí driapu sa ku moci a vláde. Snažia sa preto títo židovskí vodcovia a zaslepení kresťania, čo za nimi idú, po tom, aby katolícku vieru vykořenili v srdciach veriaceho ľudu, aby vynaučovanie náboženstva v školách zakázané bolo, aby katolícke kostoly znevážené, potupené, prerobené boly na sýpky a na posmech obrátený bol i sám Boh.

Viere svojej verný ľud slovenský nesmie na lep sadnúť tým zvodcom bez Boha, viery a vlasť. Netrpte to, aby vás potomeci vygazdovaného liberalizmu, židovskí vodcovia socialdemokratov a tí, čo sa ku nim pripojujú z kresťanstva, búrili proti vašim biskupom, kňazom a proti svetským vrchnosťam. Delenie majetkov, zahálanie, papulovanie, zvady, ľud este nikdy neučinily šťastlivým a

blaženým. Socialdemokracia to nikdy ta nedovedie. Spravedlivosť, úslužnosť oproti občanom zo stránky mocných; usilovná práca zo stránky robotných; trpezlivosť spojená s láskou; neunavná snaha ťažký osud ľudu polepšiť a vzdelávať ho vo všetkom, čo mu je na osoh — to sú veci, ktorými stávajú sa mocnými a blaženými tak ľud, ako aj krajina.

Kdeže trčali tí socialdemokrati cez tisíc rokov? Len včul vyliezajú ako chrobáci po daždi, čo zmyl liberálov. Keď ľud tejto krajiny za vlasť krv vylieval, keď trpel za vieru, keď prví kňazi učili ľud poľnému hospodárstvu, remeslám, umeniam, čítal a písal: kde boli za ten čas tí socialdemokratickí havkáči? Kým teraz potupení a pohavení kňazi vzdelávali a vyučovali ľud, čo robili tí socialdemokratickí židovskí vodcovia? Či videl kde v krajine socialdemokratický špitál alebo lazaret? Dačo! Ešte aj socialdemokratickí zobráci len z kresťanského milosrdenstva a lásky žijú.

Dobrého teda ľud nemá čo očakávať ani od socialdemokratov, ani od jejich priateľov. Prázdny sľubom a balamúteniam jejich na lep sadnúť môže len hlupák.

Kresťania kupujte len u kresťanov!

Hlinka si je sám príčinou.

O smutných veciach, v Ružomberku sa dejúcich, v rozličných novinách sa už tolko a tak nesprávne písalo, že ľudia veci tieto len z novín znajúci, musia si ozaj len to najhoršie myslieť o biskupovi. Za potrebné uznávam teda veci tieto opísať tak, ako sa ony skutočne staly. Ja tvrdím doprosta, že si je Hlinka sám príčinou.

Aby som toto dokázal, musím predniesť históriu túto od počiatku. V roku 1901. boli v Ružomberku dvaja kandidáti: ľudový a liberálny. Šrobár bol za ľudového, Sonderlich za liberálneho a Hlinka za žiadneho. Voľba sa zkončila, ľudák padnul. Pádu tohoto (63 hlasov) príčinou bol Hlinka.

Po voľbe asi o týždeň sme s podivením spozorovali, že títo traja páni sa skamarátili.

Raz zišli sa na hostinku u Šrobára, druhý raz u Sonderlicha a zas v Sliači u Hlinku; tu už potom suškali, miešali, varili a snovali.

Bol to zaiste zvláštny trojlístok!

Číslo 1. *Andrej Hlinka* (jako on sám o sebe písal), ľudák nad všetkých Zichovcov, Molnárovcov a Rakovskovcov.

Číslo 2. Dr. *Vavro Šrobár* (ďľa tónu ním vydávaného «Hlasu»), Slováč nad všetkých Martinčanov.

Číslo 3. *Jozef Sondertich*, zatiaľ liberál, ktorý by bol všetkých ľudákov a Slovákov zožral.

A títo traja varili, varili. No každý zdravo zmýšľajúci človek vopred vedel, že čo títo traja priatelia vyvaria, že to bude veru prismsudnuté. Konečne teda vyvarili ružomberskú faru. Počas tohoto varenia dostalo sa neobhému farárovi ľudovskému, Kekátovi, ktorý mal najviac

zásluh a nárokov na ružomberskú faru, mnoho brízgania, prenasledovania, takže raz privrženci Hlinkovi už i stoličky metali proti nemu na mestskom dome.

Po týchto udalostach pravda že bolo nad vífazstvom Hlinkovým mnoho radosti. Sonderlich bol pánom bojišťa a Hlinka jeho poníženým otrokom a tak k vôli nemu dopustil sa mnohých nesprávnych skutkov. Bolo to práve vtedy, že kapláni ružomberskí žalovali Sonderlicha pre ohavné urazenie na cti. No Sonderlich bol pred poludním odsúdený na 500 korún pokuty a popoludní už sa viedol s ním Hlinka, vtedy už farár tých kaplánov ku Čavojovi. A keď potom kapláni nechceli so Sonderlichem večerať pri stole Hlinkovom, tento sa im vyhrážal, že to bude mať pre nich zlé následky. Sonderlich večeral u Hlinku, jeho kapláni ale museli ísť do hostinca na večeru. Ba až natoľko to došlo, že Sonderlich jednoducho si žiadal: «Ondrej, tohoto kaplána mi dáš do týždňa preložiť!»

Na inštalácii staly sa tiež chvalitebné veci; spomnem len toto:

Jozef Šípoš asi pred 9-mi rokami v Kruhu Katolíckom chcel Hlinku po ústach vyfliaskať a reverendu z neho ztrhať; že sa to nestalo, to len druhí zamedzili. Pri príchode nového farára ale od koča do kostola viedli Hlinku popod pazuchy, z jedrej strany Šípoš, ten čo chcel z neho reverendu ztrhať a z druhej strany Sonderlich, ubližujúci na cti kaplánom Hlinkovým. Nad takýmto jednaním Hlinku pravda sa každý dobrého ducha človek iba pohoršil. No ale aj každý dobre vedel, že to nebude mať dobrý koniec. A skutočne sa to aj tak stalo, ale sa to aj muselo tak stať, lebo «per quod quis peccat, per id punitur», to jest čím kto hreší, tým aj trestaný býva.

Stalo sa to tak, jako bájka rozpráva o dvoch jeleňoch. Jeden jeleň býval na pustatine v kútiku pod krásnym, ružovými kvietkami obsypaným vrškom, už sa fahal na vršok na dobrú pašu.

Druhý jeleň býval o jednu dolinu ďalej, kde sa ale nedobre cítil, lebo mal pašičku len planú a vodu «čertovskú» smrdiatú. A keď si vyšiel na svoj vrštek, videl prvého jeleňa tiahnuť už na vrštek ružový, i veľmi sa mu zažiadalo tých krásnych kvietkov, lež čože, keď bol slabším, než tamten, sám by ho neovládal. Tu napadla mu dobrá myšlienka, išiel ku vlkovi a ku liške a hovoril im: vidíte, vy už dávno ostríte si zuby na jeleniu pečienku a ja tiež na pašu toho ružového vršku. Nuž, viete teda čo! Spojme sa dovedna; pomôžte mi toho jeleňa, čo tam na ten vrštek tiahne, premôcť a tak ja budem mať dobrú pašu, vy ale dobrú pečienku. I uzavreli priateľstvo! Začali toho jeleňa so spojenými silami zháňať z vršku, prenasledovať, naháňať, až konečne padol. Tu nastala všeobecná a veľiká radosť. Vlk a liška od radosti vískali, skákali, kotrmelce váfali a s veľikým hlukom vyprevádzali víťazného jeleňa, svojho to priateľa na ružový vrštek. Tento ale rozkošne sa pásol a hrdo sa ohliadal po krásnom okolí.

No, stalo sa ale, že pečienka padnutého jeleňa sa pominula a vlk chcel si zase dostať niečo pod zuby, išiel o pomoc k svojmu priateľovi, k jeleňovi na vrštek. Hja, ale tento rohami doňho. Vlk zadivený odskakoval a utie-

kol, hundrú: toto je akási nevďačná obluda. No počkaj. I šiel a zavolať si na pomoc ešte druhých vlkov a teraz už na jeleňa dobíjajú, prenasledujú, zháňajú z ružového vršku.

I ktože je príčinou tomuto jeleňovi? Zaiste on sám sebe. Bolo sa nedať do tak tuhého priateľstva s líškou a s vlkom!

Takto pochodil i Hlinka!

Proti nemu jeho bývalí tichí priatelia zadali u pána biskupa žalobu pre simoniú a to aj prisahou potvrdili. Biskup dľa práva cirkevného Hlinku suspendoval. Tu ale bývalé «Katolícke Noviny» a «Slovenský Týždenník» jednoducho luhajú ľudu, že biskup suspendoval Hlinku preto, že je Slováč. Je to jednoducho bezočivá lož. vytrubovaná tolkorazý, pravdepodobne len preto, aby v ľude zrušená bola úcta a dôvera proti vrchnosti cirkevnej. Katolícky biskup v takýchto pádoch musí tak jednat a jestli je kto v tom vinen, zaslúži trest. Komu sa jednanie spišského biskupa nepáči, ten nech povie a dokáže, že ten Sonderlich, Tholt atď. skrivodlive prisahali a hneď je po všetkom práve. Keby sa ozaj dalo dokázať, že tí ozaj skrivodlive prisahali, Hlinkovi sa pre tú žalobu nič nestane.

Biskup pozná Sonderlicha čo statočného a poriadneho človeka. A skrže koho ho tak poznal? Skrže Hlinku. Veď biskup, kým sa nevolil farár do Ružomberka, ani to nevedel, či Sonderlich je na svete. A Hlinka mu ho predstavil čo poriadneho, statočného človeka, skrže nehož robil i nátlak na biskupa, keď ho nechcel hneď inštalovať.

A teraz už «Ludové Noviny» opovržené píšu, že biskup na žalobu Sonderlicha suspendoval Hlinku. Nuž či asnád tento teraz už hovorí, že je Sonderlich nie hodnoverný človek? Lež vtedy, kedy hovoril Hlinka nepravdu, či vtedy počas svojej volby a či teraz?

Zase len: čím kto hreší, tým aj trestaný býva!

Nateraz ale už dosť. Na budúce ešte niečo napíšem. A ponevác si myslím, že na tento môj článok zase budú nasledovať zo stránky «Ludových Novín» hojné brízgani, ktorých sa ale nijako nelakám, ba aby vedeli tieto komu adresovať, podpíšem svoje meno:

Jozef Tomkuljak, farár pucovský.

POLITICKÉ CHÝRY.

«Ludovým Novinám» a «Slovenskému Týždenníku».

Dľa «Ludových Katolíckych Novín» štrnásť kaplánov, dľa «Slovenského Týždenníka» ale šestnásť kaplánov spišský biskup poprehadzoval z politických príčin. Jak hrozná to nepravda! Hriech do neba volajúci o pomstu! Pred nami leží obežník XIII., vydaný dňa 7. júla a vlast-

nou pravou rukou osv. pána biskupa spišského podpísaný. Dľa tohoto obežníka (obežník = biskupský list k svojim kňazom) preložení kapláni sú: Fischer, Szlavkovszky, Oravec, Mnohely, Milán, Papp, Kalocsai, Petráček, Hanuška, Tomanek, Vjecha, Dornik a Kofrit. Trinásti. A to nie z politických príčin. Dňa 13. júna osv. pán biskup vysvätil päť mladíkov, ktorí skončili bohoslovie. Riadne býva, že keď novovysvätených rozpošle na kapláňky, starších pánov kaplánov poprekladá. Tak i tohto roku v mesiaci júni. Starších pánov kaplánov a to trinástich preložil. — Ešte volačo. Z politických príčin? Politické príčiny? Hádám tých trinástich preložili preto, lebo boli miláčkovia «Slovenského Týždenníka» a «Ludových Novín»? Z týchto trinástich možno o šiestich «Týždenník» a «Ludové Noviny» môžu písať: «títo sú s nami, to sú naši mladí junáci». Títo trinásti neboli všetci v Liptove a v Orave. Osem ich bolo vo Spiši, traja v Liptove a dvaja v Orave. Kdežto «Týždenník» píše: «všetkých kňazov z Liptova (kde len troch) a z Oravy (kde len dvoch) poprehadzoval». A to este kde? Na brdárky a folvarky. Brdárka = kaplánska stanica. Rímsko-katolícki kapláni teda účinkujú po brdárkach (dľa «Lexikona» námestovskej «Oravy»): Že vraj «všetkých kňazov z Liptova a z Oravy poprehadzoval». Všetkých kňazov? Nie. Z Liptova len troch a z Oravy len dvoch, spolu dovedna piatich a síce: Szlavkovského z Ružomberka do Levoče, p. Milána z Ružomberka do Felkej, p. Kalocsaja z Mikuláša do Ružomberku, p. Dornika z Lokce do Zázrivej a p. Kofrita vo Zázrivej do Ružbachu. To sú teda tí kapláni, prví traja z Liptova, ostatní dvaja z Oravy, ktorých osv. pán biskup dr. Alexander Párvy preložil. A luteránsky «Týždenník» na týchto piatich hovorí, že to sú «všetci kňazi z Liptova a z Oravy».

Luteránskeму «Týždenníku» veľmi zavadzia spišský pán biskup a nazýva ho: «Hrozným Alexandrom», «Assasinom» a praje mu: «Aby si bol — Assasine, Hrozný Alexandre — vyhnaný zo stánov večných». My ale, ty luteránsky «Týždenníku» ti len to prajeme, že — jako si ty ctíš svojich superintendentov a bajtkov, keď o nich mlčíš — tak daj pokoj našim katolíckym biskupom a kňazom. — Katolícki Slováci! Varujte že sa i luteránskeho «Týždenníka» i «Ludových Novín». Tie len evanjelici, luteráni čítajú; v cirkvi katolíckej nepokoj robia, v katolíckych obciach medzi veriacim ľuďom luterantinkujú. Žiaľbohu, že vidíme pri «Ludových Novinách» a «Týždenníku» niektorých z tábora katolíckeho a to nielen jednotlivých veriacich, ale ešte i kňazov, ktorí tie noviny podporujú, rozširujú, chvália, oslavujú, ba čo viac, ešte i píšu do nich!

«Chceme zem».

Luteránsky «Týždenník» v 30. čísle b. r. píše o tomto takto: «Teda, dobrý pozor dávajte, dvetisíc grófov má 17 millionov jutár a poltrefa millionov roľníckych rodín má 20 millionov jutár zeme. Slovom 2000 grófov má skoro toľko, ako všetkých poltrefa millionov roľníkov dohromady. Prečo je ale náš roľník odsúdený na to, že si zeme

zveľadiť nemôže? Preto, že je tých 17 millionov jutár, teda skovo polovica orácej zeme v celej krajine nie na predaj. To je zem poviazaná. Sedia na nej veľkostatkári a biskupi». — Kto by z týchto slov nevidel, že luteránsky «Týždenník» čitateľom svojim robí chuť, totiž ostrí zuby na tie poviazané majetky, v ktorých sedia veľkostatkári a kňazi? Teda dobrý pozor dávajte! Tak ľud upozorňuje. Toto je ale búrenie proti triedam majetným. Píše však luteránsky «Týždenník» ešte ďalej: «Alebo kdeže je to vo sv. písme napísané, žeby musel biskup mať celé tisíce jutár. Ozaj koľko tisíc mal Pán Kristus?» Ďalej zas píše: «Aj cirkevné majetky patria ľudu». Aby sa ľud stal zámožným, luteránsky «Týždenník» opäť nasledovne píše: «Takýto návrh predostrel snemu sedliacky social, poslanec Čaby, Ondriš Achim. Navrhoval takto: Nech snemovňa ministromu orby nariadi, aby začal prípravu na odkúpenie fideikommissných (sverenských, dedičných) a kňazských majetkov, aby tieto majetky prešli do majetku štátu. Štát nech zase za lacné ceny v drobných parcelách prepúšťa ľudu, na zem a na chlieb utisnutému. Tento návrh naši poslanci prijali a odhlasovali». Poslanci národnostnej strany odhlasovali teda všetci, aj národnostní kňazi, návrh socialdemokrata Achima na sekularizáciu kňazských statkov. Zaoberajme sa s týmto v krátkosti.

Luteránsky «Týždenník» búril najprv ľud proti biskupom a kňazom, za ním to robily «Katolícke Noviny». Teraz ohlasuje sekularizáciu. Budú toto podistým onedlho ohlasovať aj «Katolícke Noviny», ktoré sa na «Ludové prekrstily. Čudná vec je však, že sa ten luteránsky «Týždenník» aj na sv. Písmo odvoláva. No vo sv. Písme stojí v desatero Božom prikázani: siedme nepokradneš. Každá sekularizácia je ale krádež a sekularizácia kňazských statkov je svätokrádež. Hodža by to mal vedieť. Jestli to nevie, je posúdenia hodný. Tým prisnejšieho posúdenia je ale hoden, jestli vie, že je sekularizácia krádež a predsa ju ohlasuje. Potom sa tomu už nesmieme čudovať, keď píše, že cirkevné statky patria ľudu. Toto je nové cirkevné právo Hodžovo, lenže sotva dostane naň patent. Cirkevné statky patria cirkvi a s nimi v porozumení s najvyšším patrónom kráľom disponovať má právo len cirkevná vrchnosť.

K zakončeniu spomneme len tolko: Kniežatá, grófi veľkostatkári, biskupi sú zákonní majitelia tých statkov, ktoré požívajú. Pozbavenie, olúpenie ich týchto statkov je nespravodlivosť, je proti rozumu a má tie najhroznejšie následky, aké prítomne vidieť v Rusku, kde socialdemokratmi pobúrení sedliaci rad-radom napádajú majetky cirkevné, štátne a panské, podpalujú a lúpežia. Či snáď Milan Hodža takúto sekularizáciu chce mať aj tu v našom Uhorsku?

Najnovší vynález.

«Katolícke Noviny», teraz vraj «Ludové Noviny» píše v poslednom čísle: «Vládne časopisy sú tieto: ... a «Kreštan». — Že je «Kreštan» vládny časopis, to je ten najnovší vynález «Katolíckych Novín», ktoré chcēja byť

ľudové. My nevieme, či sú tie «Katolícke Noviny» Kristóffého alebo Skyčákove. To ale podistým vieme my a každý poriadny človek na Slovensku, že «Kreštan» je orgán kresťanskej ľudovej strany a nedisponuje s ním nikto iný, ako táto.

Ablegát kresťanskej ľudovej strany medzi svojimi voličmi.

Dr. Alexander Ernszt, ablegát kresťanskej ľudovej strany volebného okresu varínskeho navštívil tieto dni svojich voličov. Kyszuca-Ujhely, Ochodnica, Brodno, Povina, Teplička, Várna, Gbelán prijaly slávnostne obľúbeného ablegáta, ktorý ako pravý otec a priateľ rozmlúval sa všade prívetive s voličmi, posilňoval a tešil zarmútených. Potešenia boli ľudia potrební zvlášte v Ochodnici, kde neobyčajna búrka a v Gbelanoch, kde hrozný požiar veľkej škody narobil. Oduševnení voličia ťažko sa lúčili s jejich horlivým ablegátom, ktorému len to všetci prajú zo srdca. aby im ho Pán Boh cez dlhé roky v dobrom zdraví udržal ráčil.

Vakácie snemu.

V riadnom zasadnutí dňa 30. júla vydrživanom snemovňa odročila sa do 10. októbra, Následkom toho aj delegácie len s koncom októbra držať budú jejich zasadnutia.

Z CUDZOZEMSKA.

Apoštolská stolica a francúzska vláda.

Zo stránky svätej Stolice zakončené sú pojednávania, ktoré boly potrebné následkom rozluky cirkve od štátu vo Francúzsku. Návrhy predložené sú svätému otcovi, ktorý onedlho cestou obežníka na parížskeho kardinála-arcibiskupa poznovu protestovať bude proti jednostrannému zničeni konkordátu a proti nekresťanskému duchu zákonov rozluky a jejich prevedenia.

Rusko.

Hlavný minister Ruska Stolypin konečne má výhlady na to, že si vládu utvorí. Doposiaľ podarilo sa mu zväčša aj vzbury utíšiť. Po jednotlivých krajoch napádajú síce socialdemokratmi nahuckaní sedliaci kaštiele a panstvá. Vojsko však robí poriadky. Aj cestovanie po železničiach nenie v Rusku bezpečné, bo vlaky revolucionári napádajú. Preto v Rusku nebude revolúcie, bárs to veľmi roztrubujú a túžobne si to žiadajú židia v jejich novinách.

Slovenská ľudová strana nestojí na stanovisku katolíckom, verný katolík nemôže súhlasit s touto stranou!

KRAJINSKÝ SNEM.

23. júla.

V zasadnutí tohoto dňa začala snemovňa pojednávanie rozpočtu ministerstva obchodu. Keď predseda Julius Justh zahájil zasadnutie a uverejnená bola zápisnica sobotňajšieho zasadnutia, referent Babó rozložil rozpočet ministerstva obchodu a odporúčal ho ku prijatiu.

Ponevác ku všeobecnej debatte nebol poznačený ani jeden rečník, ku slovu pozdvihol sa minister obchodu Franc Kossuth a povedal, že o smere obchodnej politiky vlády zmieni sa len počas pojednávania rozpočtu znejúceho na rok 1907., ale že už i teraz môže ubezpečiť snem, že vláda bude sledovať ďalekosiahajúcu obchodnú a premávkovú politiku. Minister vyzdvihol, že vláda všemožne usilovať sa bude o zadováženie hospodárskej samostatnosti krajiny, ačkoľvek toto spojené bude s ťažkosťami. Následkom smlúv uzavretých s cudzozemskom do roku 1917. pred cudzozemskom Uhorsko a Rakúsko objavuje sa ako jednotný celok. On teda tento čas použil chce ku sbieraniu síl a preto nemusí sa nikto obávať, že všeobecnú uhorskú colnú tarifu neuzákonia. Minister vyhlasuje, že veľkú starosť bude venovať na získanie cudzozemských tržísk a preto sa všemožne bude starať o vyvíjanie tých čiar, po ktorých sa deje vývoz do cudzozemska. Rečník hovorí o vývine priemyslu, lebo rozmnožovanie priemyselných podnikov slúži aj v prospech poľného hospodárstva. Obete, ktoré prinášame na vývin priemyslu, vždy sa mnohonásobne prinavrátia a preto pýtať bude veľké peňažné obete na vývin priemyslu, lebo len bohatá krajina môže uplatňovať svoju vôľu. Tu bude treba veľa reforiem, zrevidujú záležitosť lifrovania, ponevác treba obrániť uhorský priemysel proti zneužívaniu. Využitie vodných síl je tiež vážnym predmetom jeho programu; rozmnožením premávkových prostriedkov tiež chce prispieť ku tomu, aby si Uhorsko nadobudlo nové tržisko v cudzozemsku. Hovoriac o socialno-politickom rozpore vyhlasuje, že v tomto priechodnom čase chce tak hlboko orať, aby brázdy príval nemohol odniesť. U nás ku blahobytu krajinskému obecnosť môže viesť jedine len hospodárska samostatnosť a na tomto bude pracovať celou svojou silou. (Živý súhlas a éljenovanie.)

Po ministromi obchodu rečnil Teodor Mihályi a Franc Vizi. Keď na tieto reči minister obchodu v krátkej reči odpovedal, ponevác sa nikto viacej ku slovu nehlásil, predseda zatvoril debattu a naložil hlasovanie. Snemovňa rozpočet obchodu prijala väčšinou vo všeobecnosti.

Pri podrobnom pojednávaní rozpočtu prehovorili Zoltán Lengyel, Julius Maniu a Ernest Kovács. Po odpovedi ministra obchodu prijatý bol rozpočet aj v podrobnostiach, na čo predseda po ustálení budúceho denného poriadku zaključil zasadnutie.

24. júla.

Po zahájení zasadnutia predseda Julius Justh uverejnil dalšiu zápisnicu a predložil predsednícke zprávy, po čom začalo sa hned pojednávanie indemnity. Referent Pavel Hoitsy vysvetlil snemovni návrh do konca augusta predĺžiť sa majúcej indemnity a prosil, aby ho prijala, lebo ináč ľahko by sa stalo, že s prvým augustom nastal by v krajine zase nezákonný stav. Proti tomuto návrhu pozdvihol sa jedine Teodor Mihályi zo stránky národnostných, ktorý sa vyslovil, že vláde nedôveruje a preto návrh na predĺženie indemnity neprijíma. Ponevác viacej rečníkov ku slovu sa nehlásilo, návrh o predĺžení indemnity prijatý bol väčšinou.

Nasledovalo potom pojednávanie rozpočtu ministerstva honvédstva.

Referent Semsey rozložil zo všetkých strán v stručnej reči rozpočet ministra honvédstva a odporúčal ho ku prijatiu.

Proti rozpočtu vyslovil sa zo stránky národnostných Milan Hodža.

Samuel Bakonyi v mene neodvislej strany osvedčil sa, že rozpočet ministerstva honvédstva prijíma.

Ján Samassa žiadal postavenie válečnej školy v hlavnom meste krajiny. Rozpočet ministerstva honvédstva prijal.

Pozdvihol sa potom ku slovu minister honvédstva Jekelfalussy a vyslovil sa, že on s najväčšou láskou lne ku honvédstvu. Etuje, že už nemôže uskutočniť všetky tie žiadosti, o potrebnosti ktorých je presvedčený. Honvédstvo od rokov dostáva 12.000 honvédov a keď jedon z nich zomre nemôže ho nahradiť. Hovorí, že pri honvédstve s úplným napnutím všetkých síl musia pracovať, lebo pre dvojročnú službu len takto možno honvédov vyvíčiť náležite. Svoje plány môže uskutočniť len vtedy, keď dostane viac rekrútov, tak jako to urobili v Rakúsku. Reflektuje na reč Hodžovu a popiera, žeby v dôsojníckom sbore panoval aristokratický duch. To, že sú officieri v čestných otázkach citliví, nemožno zazlievať. Honvédski rekrúti v takej reči skladajú prísahu, jakú vedia. Čo ale Hodža hovoriac o reforme vojenského súdobníctva hovoril o treste smrti, to vyčítal zo starého levočského kalendára. Prosí prijať rozpočet.

Rozpočet ministerstva honvédstva prijatý bol potom vo všeobecnosti. Pri pojednávaní podrobností prehovoril zo stránky národnosti Koriolan Brediceanu a vyzdvihol ponosy proti prechmatom žandárov. Rozpočet ministerstva honvédstva prijatý bol potom aj v podrobnostiach.

Nasledovalo za tým pojednávanie rozpočtu ministerstva financii.

Referent Pavel Hoitsy predniesol rozpočet a odporúčal ho ku prijatiu.

Ako prvý rečník hlásil sa ku slovu Žigmund Farkas házy a v dlhej reči rozložil finančný stav krajiny. Poukázal na zkazonsné šafárenie liberálov, naliehal na zavedenie progressívnej dane a vyslovil sa proti triednej lotterii, ako aj proti obchodnej kupeckej banke. Rozpočet prijal.

Proti rozpočtu hovoril Julius Maniu, brojil proti štátnym monopolom.

Ponevác viac rečníkov k slovu poznačených nebolo, predseda zatvoril debatu.

Ministerpredsede dr. Alexander Wekerle, ako minister financií reflektoval v dlhej reči na sfažnosti, ktoré predniesol zvlášte ablegát Žigmund Farkasházy, označil pokračovanie terajšej vlády vo finančnej politike, po čom snemovňa prijala odbavenú položku rozpočtu ministerstva financií.

Predseda po ustálení budúceho denného poriadku o 3. hod. zaključil zasadnutie.

25. júla.

Na dennom poriadku bolo pojednávanie rozpočtu ministerstva financií. Predseda Julius Justh o 10. hodine zahájil zasadnutie. Pred denným poriadkom predostrel prosbu honvédskeho nadporučika Imricha László, v ktorej prosí, aby mu vrátili dôstojnícku šaržu, ktorej ho pozbavili pre spievanie Kossuthovej nóty. Prosbu zadal vyslanec Zoltán Lengyel.

Pri pojednávaní rozpočtu financií zapisník Aladár Raisz čítal jednotlivé položky rozpočtu.

Ako rečník poznačený bol Franc Vizy, ablegát z Körmöczbányi. Obliekol sa do pekného čierneho kabáta, nešiel ale do dvorany, lež chodil po pitvoroch snemovne. Keď prišiel naň poriadok k rečeniu, nebolo ho v dvorane a tak nemohol reč svoju povedať. Nad tým, zdá sa, nermútil, len to mu bolo ľúto, že si pekný čierny kabát obliekol.

Rozpočet ministerstva financií prijatý bol vo všeobecnosti a v podrobnostiach a minister finančný podal na to hneď návrh zákona o rozpočte, ktorým bude vláda splnocošená, aby s krajinským majetkom šafárik mohla dľa ustáleného a prijatého rozpočtu.

Interpellácie, ktoré zadali barón Dezider Bánffy, Jozef Horváth a Milan Hodža odkázané sú na ministerstvo vnútra. Po ustálení budúceho denného poriadku predseda zakončil zasadnutie.

26. júla.

Formálne zasadnutie snemovne. Pod predsedníctvom Juliusa Justha prijala snemovňa v trefom čítaní odhlasované zákonné návrhy.

Pred denným poriadkom predostrel predseda kráľovské reškripty o rozpustení minulého snemu a o vymenovaní bývalej Fejérváryho vlády, ktoré prvej snemu predložvané byť nemohly a ktoré terajší snem bez poznámky vzal v známosť.

V trefom čítaní boli tiež prijaté už odhlasované predlohy o niektorých vicinálkach.

Referent Andrej Gál predložil a odporúčal ku prijatiu návrh o postavení elektrickej železnice medzi Prešporkom a Viedňou. Snem uzavrel, že o tomto návrhu pojednávať bude v budúcom zasadnutí.

Keď na to viacej imunitných záležitostí odovzdaných bolo patričnému výboru, po ustálení budúceho denného poriadku zaključené bolo zasadnutie.

27. júla.

Predseda Julius Justh o 10. hod. zahájil zasadnutie. Zapisník Ján Benedek prečítal zapisnicu predošlého zasadnutia, ktorá i hneď bola uhodnoverená. Na denný poriadok prišlo pojednávanie návrhu zákona o rozpočte.

Referent Pavel Hoitsy vysvetlil návrh tejto zákonnej predlohy a odporúčal ho ku prijatiu, v mene finančného výboru podal ale nasledujúci resolučný návrh: «Snem sa vyslovuje, že na dobu, ktorá roku 1906. prechodila a v ktorej predošlá vláda vstúpila ku kormidlu krajiny, absolutorium nedáva».

Julius Maniu vyslovil sa proti návrhu.

Franc Vizy prosí vládu, aby brala ohľad na zlé polozenie baníkov. Návrh prijíma.

Milan Hodža ponosoval sa na ministra honvédsťva, návrh neprijíma.

Predseda zaključil debatu. Ministerpredseda Alexander Wekerle reflektoval na reči Juliusa Maniu a Milana Hodžu a o otázke národnostnej, ako aj o socializme vyslovil sa nasledovne: Keď za ťažkých pomerov tento snem zasadnul, národnostní vyslanci chceli výbor vyslať ku napraveniu vicinálnych urážiek, keď boli urážky krajinské. Maniu aj dnes ponúka concessie, ako keby národnosti boli osobitným štátom v štáte. My stojíme na základe historického vývinu a historický základ k vôli namyslenému právu neopustíme. (Potlesk.) My sa snažíme o neodvislosť, národný charakter a štátnu jednotu a tieto základné kamene pohýbať nedovolíme. Maniu tak predložil otázku, ako keby oni boli zástupcami demokracie a my zastupiteľmi kastového panstva. Je charakterističné, že pri tom sa stále odvoláva na starý pôvod. Je to veru pekná demokracia. Pán Boh v šiesty deň stvoril človeka. Národnostní nech netúžia po dávnejšom pôvode, lebo v tom páde sa nenarodili s ľuďmi. (Smiech.) Dnešný systém nemožno z kastového panstva obviňovať. Politický program národností nedrží za rozhodný a jasný. Maniu sa odvolával na vyhlásenia Jehličkove a Jehlička na vyhlásenia Jurigove a Juriga na vyhlásenia Politove. (Veselosť.) Toto sú predseda len nie programné body. My nemáme žiadnych protiv ani so slovenským, ani so srbským, ani s rumunským ľudom, len s vami, páni vyslanci. Tak stojíme aj so sociálnou otázkou. My chceme napravovať polozenie nižších vrstiev ľudu. Toto prijímame a aj činíme, ale pustošenie nestrpíme. Robotníkov bránime, ale prácu buričov zamedzujeme. Prosí prijať rozpočtový návrh.

Pri nasledujúcom hlasovaní bol návrh prijatý tak vo všeobecnosti, ako v podrobnostiach.

Prišlo potom na denný poriadok pojednávanie návrhu o vystavení elektrickej dráhy medzi Prešporkom a Viedňou.

Ondrej Gál odporúčal návrh ku prijatiu.

Karol Kmety odvolávajúc sa na uzavretie neodvislej strany, o ktorej hovorí že si podržuje slobodu kritiky, odporúča, aby návrh vzatý bol z denného poriadku a odovzdaný hospodárskemu výboru snemu.

Štefan Rakovszky, ablegát kresťanskej ľudovej strany vyslovil sa odpovedne na reč predrečníka, že keby rečník

V zelenom.

tým bol reč svoju začal, čím ju dokonal, on by sa nebol hlásil ku slovu. Ponevác ale rečník spomína, že si neodvislá strana podržala slobodu kritiky, musí sa osvedčiť, že si aj ľudová strana vždy podržiava slohodu kritiky.

Snemovňa návrh na postavenie elektrickej dráhy medzi Prešporkom a Viedňou zžala z denného poriadku a odovzdala ho hospodárskemu výboru snemu.

Po odbavení viacej hospodárskych záležitostí snemových predseda zaključil zasadnutie.

28. júla.

Zasadnutie zahájil Štefan Rakovszky. Návrh zákona o štátnom rozpočte prijatý bol i v trefom čítaní.

Zoard Lázár podal zprávu o imunitných záležitostiach. Rozličné vrchnosti zadaly prosbu o vyzdvihnutie imunitného práva proti 20 vyslancom. Ktorých snemovňa vynímajúc Edmunda Beniczkyho a Franca Krasznayho všetkých vydala.

Predsedníctvo zaujal Ludvik Návay.

Referent Ivan Moskovitz predložil snemu doposlané prosby, ktoré patriac do oboru ministerstva výučby, odovzdané sú tomuto ministerstvu.

Interpellácia Franca Vizyhy v záujme štátnych učiteľov odovzdaná je ministerstvu výučby.

Po vybavení tohoto, predseda o 12. hodine zaključil zasadnutie.

Zasadnutie snemovne veľmožov. V sobotu dňa 22-ho júla popoludní držala zasadnutie aj snemovňa veľmožov. Pod predsedníctvom grófa Aurela Dessewffyho pojednávať mala snemovňa veľmožov o návrhu indemnity. Na návrh predsedu pojednávalo sa o zákone štátneho rozpočtu. Ku tomuto predmetu preriekol gróf Jozef Majláth a spomenul, ako pod predošlou nezákonnou vládou nesvedomití agenti so slobodnými kartami cestovali po krajine a poburovali triedy poľného robotníctva. Rečník vyzýva vládu, aby ta účinkovala, žeby poľné robotníctvo nemalo príčiny k nespokojnosti.

Návrh o zákone štátneho rozpočtu prijala snemovňa veľmožov vo všeobecnosti a podrobnostiach a s tým zakončilo sa zasadnutie.

B E S E D N I C A.

Poučné rozprávky.

Za naším mestom, v takzvanej «doline» od starodávneho času bývali žobráci. Predstavenstvo mesta takrečeno bolo povinované dovoliť, aby si žobráci do brehu doliny vykopalí svoje hniezda. Celý rad takéhto jaskýň bolo tam, jedna vedľa druhej, ktoré potom obyvatelia tak

si zariadili a ozdobili ako vedeli. Miesta bolo dosť a jamu bez murárov vedeli obrátiť na dom.

Medzi žobrákmi prvým bol istý Lončák. Pochodil všetky pútnické miesta, znali ho na všetkých stranách, preto ho držali ostatní žobráci vo vážnosti a závideli mu.

— Lončák má peniaze, — hovorievali žobráci medzi sebou.

A musel mať mnoho peňazí, lebo keby nebol mal, to by sa tak nevyhovárал, ne nemá. Nenie blázon, aby vyzradil svoj poklad. Ale darmo sa vyhovárал, raz ho predsa len dostriehli. Tak sa to stalo, že «slepá» Barbara, ktorá často chodievala ku Lončákovi jedenie svoje zohrievať na jeho malých plechových kachličkách, s vlastnými očima videla, že Lončák v diere svojej peniaze skrýva.

Otvorí malú truhličku, ktorá plná je striebornými peniazmi a prerýva sa v nich, ani v plevách, — vyprávala slepá žobráčka.

Od toho času o inšom nebola reč medzi žobrákmi. Ešte aj Turkan vedel rozprávať o Lončákovom bohatstve, hoc bol hluchonemím.

Jedon raz ozve sa krivý Skučík, ktorého najviac znepekovovaly peniaze Lončákové, hovoriac:

— Vaše táraniny nič nestoja, tu robiť treba voľačo.

— Tak je, — dosvedčal Chraboš bez ruky, — lebo keď budeme mnoho vyprávať o Lončákových peniazoch, dozvedia sa o nich mestskí kmíni, vykradnú Lončáka a nám potom zostane hniezdo bez vrabcov.

Toto napomenutie povzbudilo žobrakov, aby sa dali čím skôr do roboty. Slepá Barbara zaraz bola hotová s plánom.

— Viete čo, — hovorila Barbara — znárnime toho starého zlodeja a peniaze budú naše. Ja nedbám, čo sa mi nič z nich neujde, ale kachličky moje budú. Ja mu navarim voláke mrcha zeliny, od nich otrčí kopytá, ako čo by bol prirodzenou smrťou zomrel.

Plán Barbarin nepáčil sa žobrákovi, lebo báli sa, že keby to vyšlo na javo, mestská vrchnosť by sa pomiešala do veci a bolo by zle s nimi.

— Najlepšie bude, — radil druhý — keď z Machliakovej diery vykopeme vchod do Lončákovy kutere, a keď ten nebude doma, peniaze krásne vezmeme, gánok zasypeme, takže on nič nezbadá.

— To by dlho trvalo, — namietala Barbara — dotedy kachličky zožerie hrdza.

— Ináč nenie, k dobrej robote treba času — povedal Rohož.

— Do tedy máme hľadeť naňho? Počúvať jeho hany? — vrčala žobráčka.

— To nič nerobí. Čím ďalej sbiera, tým viac sa ujde nám. Peniaze beztak naše budú, — poznamenal ďalej Skučík.

Barbara nepovedala čo má na jazyku, len si myslela, že ona veru pošle Lončáka na druhý svet, nech sa robí čo chce. Ale zase to jej prišlo do rozumu, či by neholo lepšie, keby napomenula Lončáka, k čomu sa chystajú kamaráti. Ak jej dá Lončák tie kachličky, všetko mu zradí.

Len že Lončák od tohoto času takým pyšným zostal, že sa ani len neobzrel na Barbaru. Nie preto zostal Lončák horenosom, že má peniaze, ale že ho ľudia držia za boháča. Nielen žobráci ho vážili, medzi ktorých sa pomiešal, keď po púťach chodil, ale aj inakší ľudia. Hľa, aj hlaholský pán farár, ktorý ináč nemajú rád dotieravých žobrakov, toto mu povedali:

— No, Lončák. počul som, že máte pentaze, aby ste nezabudli na našu kaplnku. Mám ju dať obnoviť.

Lež to nebolo ešte všetko. Ale keď pán mestský burmister v doline poľoval, zavolať na žobrakov:

— No, ktorý je z vás Lončák?

A keď sa ten predstavil, netykal mu, ale takto ho oslovil:

— To ste vy ten žobrák, o ktorom celý svet vie, že má mnoho peňazí? Teším sa, že som vás videl. Rád mám poriadneho a šanoblivého človeka, hoc je hneď aj žobrákom.

Na túto pochvalu zostal Lončák pyšným. Čo by sa on vyprával so slepou Barbarou, keď sa páni púšťajú s ním do reči. Keď len žobrátka hubu otvorila, zaraz ju zaharušil:

— Čušte! Držte hubu! Nechcem počúvať vaše táraniny.

Od toho času ani nepustil slepú žobrátku do svojej kuchyne, kde predtým tak často sa zohrievala. Ale keď raz v zime žalostne plakala pri dverách Lončákovej jaskyne, že zahynie od zimy, ten chytil kachličky a vyhodil ich von, rieknuť:

— Tu ich máte, načo sú mi, mám nové. Ale aby ste viac neprišla ku mojim dverám, lebo na môj hriešnu oškrem vás polenom!

Barbara vzala kachle a niesla ich domov, ale Lončáka od tohoto času lepšie nenávidela ako predtým.

— Už ste vykopali ten vchod do Lončákovej diery? — pýtala sa Barbara Machliaka.

— Čo vás do toho? Vy ste už dostala od Lončáka svoju čiastku, tak čušte.

— Asnáď tie deravé kachle? To má byť všetko? Keby tie kachle boli hodné voľačo, nebol by mi ich dal ten starý zlodej.

— Vy ste inšie nechcela.

— To nenie pravda. Kmíni ste všetci, koľko vás je. lebo mi dáte z peňazí koľko mi patrí, alebo oznámim na rafúzi, čo chcete vykonať a bude po chlebičku.

(Dokončenie nasleduje.)

CHÝRNIK.

Kráľ v Dalmatsku. Z Raguzy oznamujú, že mestskú vrchnosť úradne upovedomili, že kráľ sa zúčastní na tohoročných manévroch flotty na južnom kraji a z tejto príležitosti navštívi aj mesto Raguzu. Kráľ bude cestovať na lodke «Miramare». Kráľ už od tridsať rokov nebol v Dalmácii. Domnievajú sa, že kráľ navštívi aj viac miest dalmatských. Manévry flotty odbývať sa budú od 13. do

15. septembra, a síce na mori medzi Raguzou a Gravozou. Jeho veličenstvo odprevadí aj dedič trónu Franc Ferdinand, ktorý počas manévrov zdržovať sa bude na válečnej lodi «Lakroma».

Smútok Hollandie. Pred niekoľkými týždňami v celej Hollandii bola veľká radosť, lebo sa rozniesol chýr, že mladá kráľovna Vilma stojí pred rodinnou radosťou. No táto radosť — jako z Amsterdamu oznamujú — premenila sa v žalosť. Kráľovna Vilma tieto dni predčasne porodila. Na počutie tohto chýru matka-kráľovná odcestovala do kaštieľa Het-Loe, kde býva kráľovná. Zdravotný stav kráľovnej je uspokojujúci.

Anarchisti proti Alfonsovi a Viktórii. Z Madridu oznamujú, že do kráľovského palácu deň po deň dochádzajú vyhrážavé listy. Jedon pisateľ listu vyhráža sa kráľovi Alfonsovi nasledovne: «Nemyslíte, že sme zabudli na vás. Jestli neveríte tomuto listu, srovnajte toto písmo s písmom toho listu, ktorý vás upozornil na bombu Moralesa». — Anarchisti pravda nevedia iného, ako ľudí vraždiť.

Zajímavý hosť baví sa teraz v Piešťanských kúpeľoch. Tieto dni došiel tu krídlný pobočník tureckého sultána generál Rüdich, ktorý za dlhší čas ostane v kúpeľoch, aby si liečil lámku.

Železničné nešťastie. Z Veľkého Sibína oznamujú, že tam pri stanici Vizakna udalo sa železničné nešťastie. Počas šibovania hám jedného rušňa sa pokazil, následkom čoho rušeň s celou silou vrazil do jedného osobného vlaku, v ktorom bolo plno cestovateľov. Cestovatelia, ktorí stáli vo dverách, vypadli z vozňov, mnohí utrpeli otrasy modzgov, iní zas zlomili si ruku alebo nohu. Osobný vlak s veľkým omeškaním došiel do Veľkého Sibína, kde ranených odviezli do nemocnice.

Smrť zaslúženého priemyselníka. V Chtelnici pochovali dňa 22. júla murárskeho majstra Franca Klenoviča, pri súčasťnení sa obecnstva obce a celého okolia. Nebohý bol široko ďaleko známy; bol mestským predstaveným; zápisníkom čítacieho kruhu, slovom človek veľmi obľúbený. Zomrel v 34. roku blahonosného života. Vďačná mu pamäť.

Postrach telegrafistov a policajtov. Parížsky časopis «Figaro» píše, že v Milvauke žije jedon Grék, ktorý sa volá Jakub Pappatheodorokummunturgeotopulos. S týmto pánom nevysloviteľného mena najmä polícia a pošta má veľa nepríjemností. Pappatheodorokummunturgeotopulos totižto má veľký obchod s automobilami a on je tiež naruživým automobilistom. Následkom toho deň po deň dostáva mnoho listov, telegrammov a policajných citácií. Policajtom, ktorí automobilistu pre rýchle vozenie sa pristavia a chcú si naznačiť ieho meno, vlasy dupkom stávajú od strachu, keď im ten pán povie svoje dlhé meno. Kým napíšu meno, pozostávajúce z 32 litier, pri dvadsiatej litere pán Pappatheodorokummunturgeotopulos so svojim automobilom už aj na tisíc metrov ďaleko jachá od postacieho sa policajta.

Útok na ceste. Z Trenčína oznamujú, že úradníka prideleného ku kráľ. škôldozorcovi, menom dra Juraja

Lukácsyho, keď minulé dni večer šiel z jedného výletu, pri istebnickej parnej pile jeden tulák napadol a nebezpečne ranil. Raneného Lukácsyho len neskoro v noci našli okoloidúci a zanesli ho do trenčianskej nemocnice, kde teraz zápasí so smrťou. Útočnika stopujú.

Oheň. V obci Lopér (stol. zvolenská) tieto dni vypukol oheň, následkom ktorého zhorelo deväť domov i s pobočnými staviskami. Oheň povstal z neopatrnosti. Jedna časť domov bola poistená, ale zato škoda je značná. Oheň udusili hasičia z Brezovej.

Útok na hradskej. Z Temešváru oznamujú, že delostrelecký nadporučík Edgar Erensberg tieto dni vyjzdil so svojou manželkou. Nadporučík hneď jazdil späť po hradskej a pri jednom zákrute našiel svoju manželku na zemi ležajúcu. Hneď priskočil ku nej a keď ženská prišla ku sebe, rozpovedala svojmu manželovi, že jeden neznámy človek vyskočil z húštiny okolo cesty a uderil ju kolom, takže jej zlomil rameno. Žandári útočnika stopujú.

Vybúšil poštový balík. Z Paríža oznamujú, že v obchode Högeliho minulý týždeň vybúšil jeden balík, ktorý len pred chvíľou doniesol sluha z pošty. Högeli sa ťažko ranil, takže mu museli odrezať jednu ruku. Zaviedli vyšetrovanie, ktoré ustáľilo, že balík sa otváral kľúčom. Keď obchodník balík otvoril, v tomto vystrelil jeden revolver, následkom čoho vybúšili rozličné výbušné látky, ktoré boli v balíku. Zdá sa, že volaktorý nepriateľ Högeliho sa chcel na obchodníkovi takto vypomstiť.

Útok na jedného merníka. Z Dévy píše, že v Petrozséne v úradnej sieni šalgotarjanskej kameno-uhelnej baňskej spoločnosti podnikateľ Juraj Szirb mal u spoločnosti jakúsi požiadavku, ktorú ale spoločnosť neuznala za oprávnenú. Szirb viacrás chodil v kancelárii a pýtal si peniaze, no všetko bolo marné. Aj tieto dni preto prišiel k merníkovi Ludvikovi Mátyásovi, aby pýtal od neho peniaze, no merník ho odpravil. Podnikateľ na to vytiahol revolver a strelil na merníka, ktorého na ľavej ruke ranil. Ostatní úradníci hneď pribehli ku merníkovi, Szirba chytili a odovzdali žandárom. Žandári odvedli útočnika do Dévy ku kráľ. fiskalátu.

Ohne. V Békéš Čabe na panstve grófa Fridricha Wenkheima v jednu z pominulých nocí vypukol oheň. Zhorelo asi šesťsto krížov pšenice. Oheň prešľahol aj na polia, kde ešte asi 20 jutár pšenice stálo na koreni. Táto pšenica tiež zhorela. Zdá sa, že oheň povstal následkom podpalovania. — Z Marseille (Francúzsko) oznamujú, že tam pustošil obrovský požiar. Oheň vypukol v olejových skladoch rusko-americkéj účastinárskej spoločnosti a narobil veľa škody. Mnoho ľudí sa popálilo.

Zmizli turisti. Zo Zakopaného (Halič) sdeľujú, že štyria tunajší gymnasisti tieto dni bez vodiča chceli sa vydriapať na štít Gievort. Na ceste zastihol ich víchor, následkom čoho traja žiaci sa vrátili. Štvrtý žiak však 17-ročný syn jedného krakovského hostinského sám šiel ďalej a bez stopy zmizol. Hľadali ho na všetky strany, ale ho posiaľ nenašli. — Z Insbrucku oznamujú, že žiak Edvard Ebersberg, syn jedného nürnbergského bankára minule spadol z vrchu Holtspitze. Dodrúžganú mrtvolu nešťastného žiaka tieto dni našli.

Namiesto lieku otrava. V Budapešti v Szerecsenulici pod č. 46. holičský majster Fllip Günther namiesto žalúdkových kvapiiek užil antropin. Nebezpečná otrava natoľko popálila vnútorné čiastky Günthera, že teraz bez povedomia leží v Rochusovej nemocnici.

Štrajk. V Brezovej (stol. zvolenska) vypukol štrajk robotníkov v železolejárni na Károlytelepe. Podarilo sa tento štrajk utlačiť, bo robotníci nahliadli, že požiadavkam jejich nemožno vyhovieť.

Prešiel ho vlak. Z Vrútok sdeľujú, že jednu ženu, menom Annu Kovácska pristihli, keď kradla uhlie. Aby ju nechtyli schovala sa pod jeden nákladný vozeň práve vtedy, keď nákladný vlak mal už odísť. Vlak aj odjachaľ a nešťastnú ženu zadrávil.

Srútil sa palác. Zo South-Freaminghamu (štát Massachusetts) oznamujú, že sa tam srútil palác, ktorí stavali. Rumy zasypaly mnoho robotníkov. Zpod rumov vytáhli dvoch mrtvých a mnoho ranených robotníkov.

Chýry zo Spiša. V Kežmarku bude od 13. do 18. augusta ohňohasičský naukobeh. — V záležitosti podolínsko-orľovskej železnice boli všetci spišskí ablegáti pod vedením hlavného župana a podžupana u ministra obchodu Franca Kossutha a pýtali štátnu podporn. Minister sľúbil, že všetko možné urobí v záujme tej železnice. — Minister výučby uznanie vyslovil Jánovi Strojnému, bývalému rimsko-katolíckemu učiteľovi v Tripšu z príležitosti jeho utiahnutia sa na odpočinok za jeho usilovnosť, ktorú ako učiteľ za 50 rokov preukázal. — Pod vysokými Tatrami sú všetky kúpele preplnené. V Nižnom Šmeksi bolo do 23. júla 451 osôb. V belanskom Barlangligete bolo do 21. júla 1551 osôb. V Šmeksi bolo do 22. júla 2059 osôb. V Tátralomnici bolo do 24. júla 639 osôb. V Tátraszéplaku bolo do 23. júla 760 osôb. — V Novej Belej sa dňa 14. júla 12-ročný pastiersky chlapec Ján Grančík v rieke Bjalka, prez ktorú chcel ísť, utopil. — Vo Vlachách sa dňa 18. júla Ján Hurajt pri kúpaní v rieke Herňád utopil. — V Krompachoch chytili teraz a zavreli poštového kočiša Mateja Fotta, ktorý asi 200 korún škody

Kto na svoj majetok

záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapešť, V. ker., Géza-utca 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťaroch. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33 1/2, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskeďy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4 1/2 % tové požičky bez všetkého ztiahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Ku cieľom parcellovania povoluje ústav do 2% ceny veľmi pohodlné požičky. Zvláštné vysvetlenia podávame zdarma.

urobil na poštových zásielkách. — V obci Teplic Michala Dóezího vyvolili za rímsko-katolíckeho učiteľa. — V Kotterbachu na smrť zasypaly skaly pri robote Štefana Masúsko. — V obci Hinczónádasd dňa 23. júla 18 domov, 21 stodôl a viac bočných budovísk zhorelo, aj mnoho statku zahynulo v ohni. Škoda je značná. — Ludvik Illecskó, kaplán v Ružomberku a rodák z Levoče, obsiahol faru v Lipt. Trnoveci.

DOPISY.

Od Nitri.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Prosím, ráčte dovoliť, abych v «Kreštane» odpovedal tomu národovcovi, ktorý poslal mi list a neudal svoje meno. Ten rytier klaje na mňa a grobiani mi, ba dosť že sa mi s bombou nevyhráza. Že vraj som odpadlík, renegát a zradca národa. Že ma mala slovenská mati a hľa, že som Madarón, že nenávidím ciele národovcov a podobné hlúposti.

Odpovedám nasledovne: Ja som Slováč, ale nie národovec. Zaujímam sa život, budúcnosť, slovom osud Slovákov, ale zatracujem snahy národovcov, lebo tí do istej záhuby ženú katolíckych Slovákov. Vzdelávam sa v reči materinskej, modlím sa, čítam, rečím, spievam a píšem po slovensky. Som uhorským občanom a údom národa uhorského. Vyznávam jednotu štátu a nesníva sa mi ani o Slovensku, ani o Dáko-Románii, ani o srbskej Vojvodine, čo je snom prepiatych národovcov. Nechcem podeliť krajinu našu dľa národností, lebo vtedy prestane jednota a nastane zmätok babylonský. Som kresťanským ľudákom a ako taký, bojujem za víťazstvo kresťanstva z toho cieľu, aby jedni Mariánska krajina naša znovu zostala kresťanskou a aby kríž bol merítkom celého národa. A ako ľudák zatracujem boj, ktorý vedú národniari proti strane kresťanskej, oproti duchovným a svetským katolíkom a taktiež zatracujem celú stranu národniarov, lebo je bez mravného a vlastného cieľu, lebo spoľúča sa s červným a bohaprázdnym socializmom, s čím podkopáva základ cirkve a štátu. A ako ja mienim a cítim, tak myslím a cítim každý pravý katolík a občan krajiny uhorskej. Nie trhať, ale spoľčiť sa máme my katolíci bez ohľadu na reč materinskú. Nemáme sa štváť a nenávidieť, ale milovať, ako to káže Spasiteľ a pracovať ruka v ruke za slávu cirkve a za rozkvet krajiny. Toto je cieľom strany kresťanskej a za to som nenie národovcom. Že je národniarstvo nebezpečná hračka, vidím aj z toho, že v myjavskom a v senickom okrese odsúdili mnohých národovcov pre búrenie na žalár a na peňažitú pokutu, kráľovský

fiškus ale zhabal «Ludové» predtým «Katolícke Noviny» a dvíha žalobu proti nim pre búrenie.

O tom mohli sa presvedčiť aj národní ablegáti, že v snemovni nenávidia ich, že na váhe ľahkí sú, to jest, že nevedia imponovať snemu a nachýliť k sebe čo len jedného značného politika z protivných stránok a že z tých sľubov, ktorým ďakovať môžu mandát ablegátsky, nedosiahnu ani jeden. A tak načo je taká strana, ktorá nič nevydobudne?

Lutujem tých kňazov katolíckych, ktorí nachodia sa medzi národovcami, lebo s tým škodia cirkvi a divočia ľud slovenský. Či by nebolo dobre, keby vplyv svoj a vedy svoje užitočným veciam venovali? Reč slovenskú nikto nám neutláčí, tá na veky bude žiť a v nej každý Slováč tak smele môže sa vzdelávať, ako aj ja. Rozumejme sa teda a nenivočme dielo Ježiša Krista. Veď v celom dejepise nenajdeme príklad, žeby sa boli katolíci spojili s luteránmi a s inovercami k jednému cieľu. *Nie teda za tú našu slovenčinu treba vyhrňať rukávy, ale za katolicizmus.*

Myslím, rozumie ma aj ten môj bezmenný rytier národniarsky.

Pán Boh s nami!

Krešťanský ľudák.

***

Ružomberok.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom «Kreštane».

Luteráni rozširujú a dopisujú tak do «Ludových Novín», ako i do «Pokroku», že u nás asi 4000 katolíkov chystá sa prestúpiť na evanjelickú vieru, to jest, že sa chystajú zostať luteránmi. Luteráni tak píšú a dopisujú. Čo na to my katolíci? Ó, mlčať nebudeme, vieme písať a napíšeme svetu čistú pravdu. U nás sa chystá prestúpiť na evanjelickú luterantinskú vieru nie 4000, ale — 0004 = štyria:

Ondrej a Vavro,

Juro a Jano.

To dovedna je len 4 a nie 4000.

«Ludové Noviny», «Týždenník» a «Pokrok» tu u nás len luteránčia. Ale sa im to nepodarí. Našich katolíkov iba kazia. Tieto luteránske noviny by tu nesmely mať slobodu po meste a obciach sa túlať, lebo to sú misiónári Luther Martina.

Jak pekne vyzeralo naše katolícke mesto asi pred jedným rokom. A naraz aká premena. Keďby sa tak tie hroby na cimiteri pootváraly a mŕtví naši otcovia a matky, dedovia a praotcovia hore vstali, ale by veru zaplakali a horko nariekali. Predtým katolíctvo u nás kvitlo, teraz ale chladne a vädne. Tu sú potrebné sv. misie. Traja misiónári by sa nám zišli aspoň na mesiac.

My sa nedáme zviest Jančekovcom, Gregušovcom, Labajovcom, ani jejich luteránskym radcom. My zostaneme i naďalej katolíkami; ba ešte lepšími, než sme po dnes boli. Boli sme chladní — budeme horúci katolíci!

Boli sme slabí, od teraz ale budeme mocní katolíci! Boli sme mlčanliví, od teraz ale budeme smelší katolíci!

Cirkev katolícku opustíš, nášho osv. pána biskupa Alexandra Párvy zanechaš, naše duchovenstvo zneuctíš, kostol obchádzaš, k sviatosťam nepristúpiš, z nás nikomu sa nesiava. To sa sníva len luteránskym novinkárom a dopisovateľom, luteránskym špiclíkom a špionom. Týmto luteránom dobrú a dlhú noc prajeme. Nech sa starajú o svoju cirkev. Doma majú dosť čo zametať. Nech si tam kyndrusom černia. O svojich veciach si môžu i kolomažou, fištrónom písať vo svojich novinách. Nám nech dajú pokoj. Do našich katolíckych vecí nech sa nemiešajú.

Viacerí katolíci.

Rozmary a žarty.

Počas volieb.

Išiel Ludrovec s Liskovcom cestou, kde bolo moc blata. Oba trocha podgurážení. Politizujú. Ostro. Ludrovec smelo, Liskovec ale bojzhlivo.

Ludrovec: Éljen Beniczky!

Liskovec: Éljen, él-jen!

Ludrovec: No, ale kto?

Liskovec: Nuž... nuž... nuž... nech ten éljen, kto... kto zvíťazí!

Dohadujú sa a nevidia, že ide voz. Kočič s dlhým bičom šľahne — such, such; oje do nich — buch, buch. Ludrovec na bok si odstúpiac — fuk. Liskovec ale do veľkého blata nosom — nuch, nuch.

Má pravdu.

Katolík: A či vy nejaké noviny čítavate?

Luterán: Pravda, že čítam, a síce nám milé a katolíkom ubližujúce «Ludové Noviny» i «Slovenského Týždenníka».

Po kresťansky.

Katolícky národovec: Dobré ráno, za tú našu slovenčinu.

Katolík ľudovej stvany: Pochválen Pán Ježiš Kristus — až na veky vekov. Amen.

Pútnické pozvanie.

Púť do Kalvárie v poľskej Galícii, ináč malým Jeruzalemom zvanej povedie sa dňa 10. augusta ráno o šiestej hodine z farnosti rybanskej. Pútnici k tejto púti pripojiť sa môžu na ktorejkoľvek stanici, počnúc od Rybian. V Trenčíne sa patriční v ten deň môžu pripojiť o 9. hodine. V Trenčíne presadnú pútnici na iný vlak, ktorý prinde od Prešporka o 10. hodine, vezú sa do Žiliny. O dvanástej hodine na obed presadnú pútnici na iný vlak, ktorý pôjde na Kysucké N. Mesto až po Zvardon, hranicu poľskú. Tí, ktorí by boli z nitranskej a tekovskej stolice, nech sa 9-ho augusta s večerným vlakom do Ry-

bian dostavia alebo ráno neomylné s vlakom prindu. Kto bý si prial obsirnejší program púte, ten nech sa obráti na sprievodcu Bartolomeja Omelka v Rybanoch, ten mu v každom ohľade vďačne posluží. Rybany. (Tr. m.)

Kresťania katolíci, čítajte len dobré našské knihy a časopisy!

Spisy redakcii zaslané.

I. Svätý Anton Paduanský, v čiernej plátenej väzbe s červeným rubom. Cena 60 halierov.

II. Breznové Kvety. Malému Ježiškovi v kytku sviazal P. Štefan Soós, kňaz rádu karmelitského. Cena 60 halierov.

K dostaniu v kláštore Karmelitov, Budapest, VI. okr., Huba-u. 12. Tuže sú k dostaniu: Patričky sv. Antona po 10 halierov, Agnušky sv. Antona so slovenským nápisom po 8 halierov. Podobne aj patričky Ježiška po 10 halierov a Agnušky Ježiška po 6 halierov.

Členova knižička Spolku Kresťanskej miernosti. Složil Karol Szentiványi, správca Krajinskej Jednoty Katolíckych Spolkov Uhorska. S potvrdením cirkevnej vrchnosti arcibiskupstva ostrihomského. Obsahuje návod ku sriadeniu kresťanských spolkov miernosti. Litánie najsl. Srdca Pána Ježiša. Rozjímanie. K dostaniu za 14 halierov u Správy «Krajinskej Jednoty Katolíckych Spolkov Uhorska», Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Ježiš Priateľ Dietok. Modliaca a spevácka knižka pre školské dietky. Šieste vydanie, 332 strán. Cena jedného výtisku v plátne viazaného 70 halierov. Za 80 halierov, ktoré sa môžu i v liste v poštových markách odoslať, pošle ju knihtačiareň Karla Salvu v Ružomberku (Liptó-Rózsahegy) franko. Piesne (248) sa srovnávajú celkom s «Alleluja» spevníkom a z nich 48 sú vynótované. Každý rok sa z nej do 5000 výtiskov minie, dosiaľ za 10 rokov 52.000 (päťdesiatdva tisíc). Knižku zostavil Štefan Janovesik, farár likavský.

Kráľovna Sv. Ruženca. Mesačné novinky pre mariánskych ctiteľov. Rediguje a vydáva veľk. pán Štefan Pironcsák, titulárny kanonik, dekan, škôldozorca a jablonský farár v Jablonke (oravská stolica). Už osemnásť rokov neunavne koná časopis tento apoštolskú missiu medzi ctiteľmi mariánskymi; ukazujúc im cestu, po akej majú kráčať, ako verní katolíci, verné dietky cirkve rím. katolíckej; vedúc ich svojimi článkami cestou z Nazaretu až na Golgotu; udržujúc ich vo viere; posilňujúc v nádeji; rozpalujúc srdcia láskou k Bohu Otcu, k Pánu Ježišu Kristu, k Bohu Duchu Svätému, k obete sv. omše, k prevelebnej Sviatosti Oltárnej, k Matke nebeskej atď. I najnovšie 7. číslo je dôkazom toho. Články tohto čísla sú: «Od hromobitia a búrky zachovaj nás Pane». — «Sv. Ruženec a Sv. Omša». — «Pomoc hriešnikom». — «Luteránsky attentát proti Kristu a Jeho presvätej Matke». — «Boh prvej-neskorej trestá znevažovanie svojich sluhov». — «Údom braterstva sv. Škapuliara ku dňu 16.

júla» atď. — Vrele odporúčame všetkým údom «Spolku Božského Srdca J. Krista», «Bratrstva presv. Ruženca», «Živého Ruženca», «Bratrstva sv. Škapuliara» a údom iných bratrství. — Objednať kedykoľvek. Kto sa chce s ňou obznámiť, nech si prosí na ukážku jedno-dve čísla. Písať treba na: Redakciu «Kráľovnej Sv. Ruženca». Jablonka. Árva megye. — Predplatná cena na celý rok 80, to jest osemdesiat krajciarov, alebo 1 koruna i 60 halierov.

Posol Božského Srdca Ježišovo časopis, obrazmi okrášlený k rozmnoženiu úcty božského Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave (prešporská stolica) mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 koruna 60 halierov. Pre Ameriku 3 koruny. Pre Rusko 2 koruny 50 halierov

Alleluja. Duchovný katolícky spevník s obradami nótami (nápevami). Sostavil Štefan Janovesik, farár likavský. S odobrením cirkevnej vrchnosti. — Obsahuje 352 strán, 306 piesní, úplné nešpory a všetky obrady ako: na Hromnice, Veľkú noc, Krížové dni atď., všetky s nótami zaopatené. — Cena jedného výtisku. v plátne viazaného s obrázkom 1 kor. 60 hal. hal. — Za vopred zaslaných 1 kor. 80 hal. pošle ho vydavateľ franko pod krížovou obálkou. — Tam je k dostaniu: «**Requiem aeternam**» spevník opatrený s nótami, viazaný. Cena 72 hal. — Objednávky majú byť upravené do Likavky, ostatná pošta Ružomberok (Rózsahegy). Stolica liptovská.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt' roka	1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tých ctených predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám vyššie označené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

Kresťania, kupujte len u kresťanov!

Upozornenie. Viac ráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdá sa, že je spoľahlivý ten alebo onen ústav sprostredkujúci požičky? — Otázka táto bude napozatým zbytočná, bo hľa my odporúčame, a síce veľmi vrele, jeden taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý, a nadto ešte aj je nie sprostredkujúci, ale *požičky sám prevádzajúcí ústav*, tak že trovy prosredníctva môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete».

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 30. júla.

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov. *Pšenica*: tiská K 14'65—15'75, peštianska K 14'35—16'00, stolno-belehradská Kor. 14'80—15'90, banátska K 14'65—15'40. — *Raž*: K 12'60—12'90. — *Jačmeň*: na krm K 11'80—12'60. — *Ovos*: prvotriedny 20'50—21'25, druhotriedny 20'00—20'50. — *Kukurica*: K 12'25—12'45. *Repica*: K 30'20—31'00. — *Proso*: K 11'00—12'00.

Múka:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	25'40	24'20	23'00	21'80	20'80	19'40	17'60
		č.	7	7½	8		
		K	16'00	14'60	11'10		

Drobné otruby: K 9'00, hrubé K 9'20.

Ďatelinové semä: lucerna (prima) K 100'00 do 110'00 za 100 kilogr.; druhotriedna K 95—105.

Zemiaky: ružové K 3'60—5'00, žlté K 9'00—9'90 za 100 kilov.

Strova: Veľká biela fazuľa (bôb) K 21'00—22'00, tarkavá K 17'00—18'00. — *Hrach* čistený: K 24'00 do 29'00. — *Šošovica*, veľká čistá: K 65'00—80'00. — *Konopné semä*: K 28'00—30'00. — *Janové semä*: prima K 18'00—19'00. — *Rasca* (kmín): 70'00—71'00. — *Mak*: K 76'00—77'00. — *Ladník*: K 14'00—15'00. Všetko po 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 68'00 do 68'50, kockový K 69'50—70'00, žltý K 67'00—67'50 za 100 kilogr.

Petrolej: Standard-petrolej korún 37'00, fiumánsky White-Star (***) K 39'00 za 100 kilogr.

Lekvár: srbský K 22'00—22'50, bosenský K 26'50 do 27'00 za 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kilov) K 25'50—27'00, srbské (100 kilov) K 24'00—26'00.

Sviňská masť: budapeštianska K 132'00—133'00.

Slanina: vidiecka K ————, mestská 4 kusová K 108'00—109'00 za 100 kilogr.

Špiritus: Rafinovaný tovar vo veľkom K 141'00 do 142'00. Denaturalisovaný, k priemyselným účelom jeden barill 37'00—37'50.

Vajcia: prima uhorské K 68—70, podlejšie K 66 do 67 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 2'00—2'20, k vareniu K 1'40—1'50, syr 10—20 h., všetko v kilogramoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy k pečeniu K 1'40 do 1'50 za kilogram; kurence k smaženiu K 1'00—1'40, kurence k pečeniu K 1'10—1'40, sliepky na polievku K 2'40—2'80 za jeden pár.

Zadovažujte predplatiteľov pre
«Kresťan-a»!

Starostlivosť našich gazdín slúži k dobrému rodine!

Kathreiner Kneipp sladová káva

je tá jediná sladová káva, ktorá zvláštnym spôsobom dorábania Kathreineru dostáva príjemnú vôňu a l'úbežnú chuť bobkovej kávy.

Veľké jej, a všestranne uznané zdravotné výhody opetne uznané sú a potvrdené tými najvyššími hodnosťami vedomostí.

Pri veľkom ušporení v každom gazdovstve, každodenné požívanie jej je zvlášte pre mládež nevyslovnej ceny!

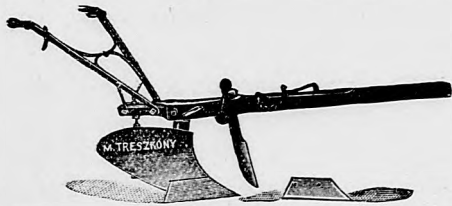
Pri kupovaní spomenut treba dôrazne meno KATHREINER a pýtať vždy len pôvodné baličky s ochrannou známkou »štarára Kneipp«

Ziadajte si cenník

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči, bohaté ilustrovaný cenník, ktorý viac než 1000 obrazov obsahuje rozličných hodín, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov 289

HANNS KONRÁD
I. hodinová fabrika a exportní obchod
BRÜX No. 1233. (Česko.)

Páni hospodári!

ako: mlátačky s ocelovými guľkami, ktoré idú o polovicu ľahšie, než ktorékoľvek iné, žentúre, rajtáre, sečkovice atď. — Cenniky zašlem na žiadosť zdarma a franko.

Michal Treskoň fabrikant hospodárskych strojov v Bytči (Nagy-Bitce).

Tí páni, ktorí by chceli za províziu prevziať zastupiteľstvo a odpredaj mojich strojov, nech sa o podmienky obrátia na mňa.

Len umňa dostanete tie najlepšie, tohto času za nájdokonejšie uznanie hospodárske stroje

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 hal., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor.

Biele ako snah mäkké ak páper, driapané 30 kor. 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zamenenie a nazpät prijati je pod touti výnimkou dovolené jestli sa poštové utraty vynahrada. **Benedikt Sachsel, Lobes 135** (pošta Pilsen Čechy.)

Šijáce Stroje.

Velmi dokonale-bez každej chyby a ku každému cieľu. Podľa garancie od 10 z. až do

25 z. Vždycki Kdostaniu u. 812 **Aloja Habán** mechanika v Budapešti VII. Izabella-ter 3. Cennik pošlem každemudarmo.

Dôležité! Nepréhľadnéte!
Každý muž učini svojej žene
sukne lodenové radosť, keď kúpi
ktoré v rozličných vzoroch a farbách dorába a 1 kus od **60 65. 70** kr. s dobierkou pošla
Tkalcovňa ADOLFA JELINEKA
v **LISKU** p. Jimramov, Morava.
Jediná firma toho druhu Vzorky zdarma a franko!

500 Korún

vyplatim tomu, komu by po upotrebovaní. **Bartillovej ústnej vody**, jedna fľaška 70 h. prinavrátilo sa bole nie zubov alebo zápach, z úst. (franko-Zasielka 95. h. osobyte). **E. Bartilla-Winkler, Viedeň (Wien) 19/1, Sommergasse č 1.** Žiadajte

si v lekární **Bartillovu** vodu na zuby. Kto by nám oznámil nejakých napodobňovateľov ten bude stredne obdarený. Na miesta, kde by táto voda nebola k dostaniu, pošlem 7 fliaš za 5 K 20 h. frankov. Jednu flau nepošlem. 303

Oznamy * *

* * prijíma administracia

„Krest'an“

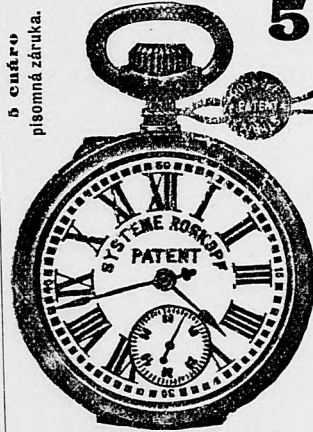
Budapest,

Szentkirályi-úlica 28.

5 korun!

V tejto jakosti bez subehu.

Opravdivé švajcarské hodinky systém Roskopf Patent, kotva remontoir s pevným antimagne tickým kotveným strojom so zákrytkou opravdivé emailovanou (nie papier) s ochrannou olivenon známku, vo futráli z pravého niklu, so šarnír pokryvkou s chodidlom 36 (nie 12) spozláčenými ručičkami so zárukou 3 rokov, vy-

Vrobované, kus za 5 kor. Sukazovateľom sekund 10 kor. po futráli zo striebra bez ukazovateľa sekund 6 kor. Sukazovateľom sekund kus 12, 50.

Zámena dovolená, alebo navratenie penazi bez zračky.

Zasiela sa s počtovou dobierkou

Ján Konrád prvá dielna hodín Brüx 425. (Čecky).

Bohato vystavený cenni vyše 1000 vyobrazením potieľa sa na žiadosť bar komu zdarma.